

VERSLAG AANVARING REDOUTE – MOTORSCHIP CAAN

Beschrijving situatie

Betrokkenen	De ploeg Spelevieren voer op zaterdag 25 februari om ca. 11:00 vanaf de sluis bij Engelen. Ze hadden daar net rondgemaakt en waren begonnen aan de terugweg naar de loods. Ter hoogte van de Van Solmsweg (zij waren de snackbar net gepasseerd) kwamen zij in aanvaring met MS Caan. De boot werd geraakt, de roeiers raakten te water, en zijn zelf naar de kant gezwommen. De schipper van het motorschip heeft de ploeg aan boord genomen, en in Engelen weer aan wal gezet. Inmiddels gewaarschuwde leden van De Hertog wachtten hen aldaar op.
Derden	Hulpdiensten waren ook opgeroepen, en zijn na geconstateerd te hebben dat er geen fysiek letsel was, weer teruggekeerd. De politie heeft ter plaatse proces-verbaal opgenomen.
Weer	Het weer was normaal voor de tijd van het jaar, een matige westenwind (windkracht 3-4), normale temperatuur (6 à 8 graden), de watertemperatuur ca.7 graden.
Tijd	Het ongeval vond plaats om 11.10 uur, de hulpdiensten zijn om 11.15 uur gealarmeerd (bron: 112meldingen.nl)
Locatie	De precieze locatie van het ongeval: zie bijlage 1
Waarnemers	De volgende roeiploeg heeft het ongeval waargenomen: Blikje Piebe
In de buurt	De volgende roeiploegen verkeerden in de nabijheid, en hebben hulp geboden: Blikje Piebe, Vlugg, AWTV.

Belangrijke conclusie van de onderzoekers is dat er geen aanleiding is om beleid binnen de vereniging structureel te veranderen. Inmiddels heeft bestuur aan het gebruik van ongestuurde vieren extra eisen gesteld. Daarnaast is het ongeluk een belangrijke wake up call. We moeten blijvend aandacht schenken aan de veiligheid. Daarvoor wordt een aantal aanbevelingen gedaan.

Reconstructie gebeurtenissen aan de hand van verslagen getuigen en betrokkenen.

Betrokkenen

Han Duppen, Astrid Hoedemaekers, Tineke Nieuwenhuisen, Gebke Vermeijden, schipper Ms Caan.

Getuigen

Moniek van de Aarsen, zoon van de Schipper, Leendert Parlevliet, Wout van Haasteren, Anneke Struif Bontkes, Kylian Alkemade, Sam Hooijer (met allen hebben de rapporteurs contact gehad)

Boten

Redoute 4X+, 12 meter lang

MS Caan is een containerschip, 90 meter lang, 12 meter breed.

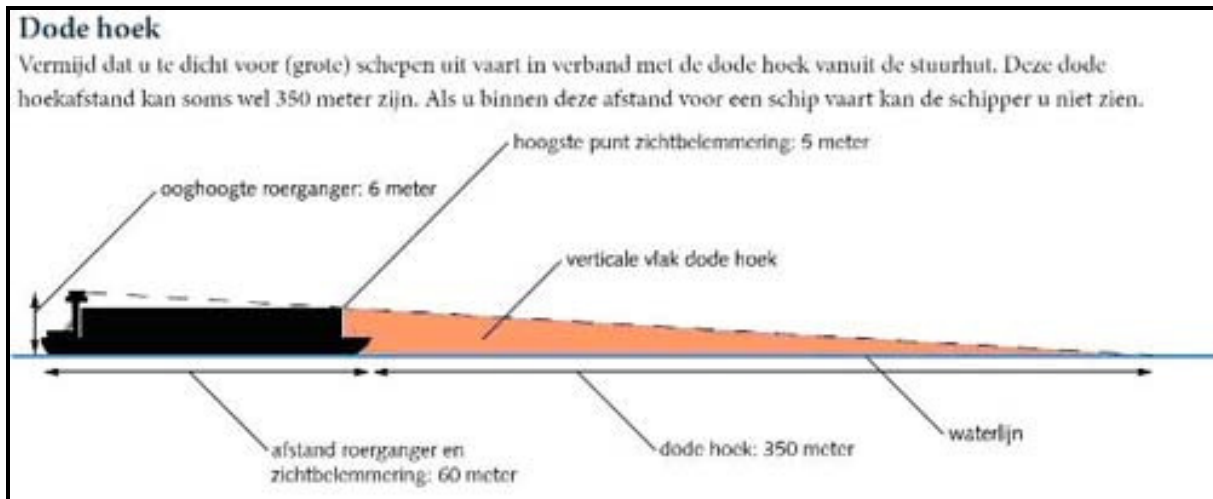
MS Caan (archieffoto).

Verslagen getuigen en betrokkenen:

Spelevieren

De bemanning bestaat uit drie leden van de ploeg Spelevieren en Han: Han zit op boeg en is daarmee dus stuur. De weersomstandigheden zijn goed, het is stil/vlak water. De temperatuur van de lucht is 6 à 8 graden en van het water naar schatting 5 à 7 graden Celsius. Er staat niet veel wind en het zicht is goed. Er leek genoeg ruimte om lekker door te varen; de boeg/stuur schatte in dit voort te zetten en heeft hierbij wel opzij gekeken en echter onvoldoende naar achter (zegt hij achteraf). Bij de inham bij 'de Terp' is de koers recht gebleven, waardoor de vier meer naar het midden koerste. Van de andere kant komt containerschip Caan aanvaren. Het schip komt vanaf de containerterminal en vaart midden op de Dieze met snelheid van ca 6 km/h.

Volgens de schipper is er dan aan beide zijden ruimte genoeg om roeiboten te laten passeren. Hij heeft de Redoute niet gezien. Hij ziet wel andere roeiboten en is daar op gespitst.

Han, stuurman

“Ik kijk wel om, maar eigenlijk meer opzij” (hoofd naar rechts, dus naar bakboordzijde). Hij ziet het containerschip niet, het zit in zijn dode hoek. Ca. 2 meter voor de aanvaring, de Redoute vaart dan ter hoogte van de Van Solmsweg, net voorbij de snackbar, merkt Han dat het mis gaat. Dat roept hij vervolgens en Astrid roept vervolgens “springen!” Dat doet de hele bemanning, alleen Gebke komt pas uit de boot als deze al omgaat. Zij hoort de boot kraken terwijl ze er nog in zit. De enige mogelijkheid was om naar bakboord te zwemmen. De vier roeiers hebben elkaar gezien en zijn heel hard gaan zwemmen; het water voelde erg koud aan (7 graden). Het was een grote afstand die de roeiers moesten overbruggen. Aangekomen aan de overzijde bij het ‘kasteeltje Meerwijk’ lukte het niet om aan de kant te klimmen; de damwand verhinderde dit. Uiteindelijk lukte het Gebke wel om zich omhoog te hijsen. Zij heeft Tineke geholpen en samen hebben ze Astrid uit het water getrokken. Met z’n drieën hebben ze Han, die al bleek zag van de kou, uit het water op de kant getrokken. Eenmaal op de kant zagen de roeiers de andere 3 roeiboten pas. Ze hadden het erg koud en hebben zich ‘klein’ gemaakt door ineengedoken te gaan zitten.

Monique van de Aarsen

Vanaf de sluis, een eindje achter de Redoute vaart Blikje Piebe in de Moerasdraak (4X+). De boot wordt gestuurd door Monique. Het valt Monique op dat er een zijwind staat die er voor zorgt dat je naar stuurboord moet corrigeren om goed stuurboordwal te kunnen houden. Als ze de bocht om komen ziet ze het containerschip en vrijwel tegelijkertijd de Redoute die er recht op aan vaart. Ze laat houden en roept de Redoute aan. Tevergeefs.

Vervolgens moet zij zelf snel (met ronden) naar stuurboordwal omdat door het stilliggen en nog niet de goede koers hebbend hun koers ook richting grote schip is. Monique probeert vervolgens de aandacht van de schipper te trekken (dat is helaas niet gelukt).

Petra belt vervolgens met 112. Melding: roeiboot aangevaren, roeiers te water.

Daarna koerst Blikje naar de drenkelingen en ziet hen met de nodige moeite op de wal klimmen. Zij kunnen daar niet bij helpen vanwege de hoge damwand. Petra geeft aan dat ze zich klein moeten maken, in elkaar moeten gaan zitten om op die manier zoveel mogelijk lichaamswarmte vast te houden. Petra (Blikje Piebe) belt vervolgens met de echtgenoot van Gebke (Gebke roept het telefoonnummer vanaf de wal) met het verzoek om om te rijden en te komen helpen. Blikje Piebe oordeelt vervolgens dat er al meer hulp is (AWTV, Vlugg, de schipper van de Caan) en dat de roeiers in veiligheid zijn en roeit terug naar de vereniging.

Schipper Tinus de Goeij

De schipper van het containerschip Caan merkt dat er iets mis is aan reacties op de wal, waaronder van zijn zoon. Hij legt vervolgens het schip stil wat betekent dat hij de schroef in achteruit zet. Hij vaart nog enkele tientallen meters door. De botsing met de Redoute is volgens schipper vrijwel frontaal, iets meer stuurboord dan bakboord. Nadat de schipper heeft gezien dat de roeiers op de kant staan besluit hij daar naar toe te gaan. Dat doet hij door met de achterkant van het schip tegen de (zijn stuurboord) wal te gaan liggen. Met behulp van een ladder haalt hij vervolgens de vier roeiers aan boord.

Zijn zoon was daarvoor nog even heel ongerust omdat hij maar vier personen zag. Hij wist niet dat het een ongestuurde vier was.

Vervolgens zet de schipper de roeiers aan de kant van Engelen weer van boord.

Wout van Haasteren en Sam Hooijer

“Bij aankomst vanaf de sluis zagen wij (VLUGG, met Sam als stuurman en Wout als een van de roeiers) het binnenvaartschip dwars op het vaarwater liggen. Daarvoor stak de punt van de Redoute uit het water. Na beoordeeld te hebben dat AWTV zich ontfermde over de Redoute zijn wij naar de kant gevaren en hebben we gekeken of we de roeiers moesten helpen, AWTV had gezien dat wij naar die kant gingen. Alle dubbele kleding van de ploeg heb ik bij het uitstappen van de boot meegenomen om te overhandigen aan de roeiers. Ik gaf aan bij het op de kant komen dat de roeiers hun natte kleren uit moesten trekken en er wat droogs overheen moesten trekken om onderkoeling te voorkomen en hierna heb ik de schipper geholpen met het aan boord gaan van de vier roeiers. Ladder vastgehouden en met de schipper gesproken die enigszins overstuur klonk, wel goed actie ondernam. De vier roeiers zijn de stuurhut ingegaan om op te warmen en de schipper heeft ze naar de overkant gebracht. VLUGG is hierna terug geroeid naar de vereniging.

Kylian Alkemade

Kylian stuurt AWTV en komt uit zijkanaal (geniekanaaltje) op het moment dat ongeluk net is gebeurd. Ze horen Monique nog roepen en de roeiers zijn nog naar de kant aan het zwemmen. Kylian laat lopen en maakt direct een paar foto's met zijn telefoon (waar overigens geen beltegoed op staat, dus hij kan niet bellen). Pieter (roeier in AWTV) pakt zijn telefoon en zoekt via internet telefoonnummer vereniging op en vraagt aan Kylian om de vereniging te bellen. Dat

gebeurt (inschatting: 1 minuut na crash). De boodschap is: boot om, roeiers te water, hulp en droge kleding nodig. Daarna is de allereerste zorg voldoende afstand te houden tot containerschip. Vervolgens oordelen zij dat Spelevieren zich gaat redden en ontfermen zij zich over de Redoute. Ze nemen de Redoute op "sleeptouw" en leggen aan hoger wal aan. Leendert stapt uit en kan de Redoute, samen met een omstander, aan wal trekken. AWTV is hierna terug geroeid naar de vereniging.

Anneke Struif-Bontes, in de kantine van De Hertog

Degene die bardienst had nam de telefoon op. Zij kwam direct naar ons toe met de vraag of er iemand met een auto was en zo ja of die de mensen die te water waren geraakt op wilde halen en dat er haast bij was. Zij bleef aan de telefoon terwijl ze dit vroeg. Wij vroegen ons af wat er was gebeurd en hoe ernstig het was en om hoeveel mensen het ging en om wie. Dit duurde even omdat iedereen wat in verwarring was en we de ernst van de situatie niet goed konden inschatten. "Moet er een ambulance komen of misschien de brandweer"? Daarna hebben Corrie, Carla en ik isolatiedekentjes gepakt (Carla wist waar ze lagen, Corrie en ik niet), hebben de kachel in de auto op de hoogst mogelijke stand gezet en zijn gaan rijden. Corrie met haar auto en ik met de mijne. Aangekomen op de plek van het gebeuren troffen we Leendert aan die de boot op de kant trok. Intussen zagen we het containerschip met de roeiers onze kant opkomen. Corrie en Carla hebben de riemen in de auto van Corrie gedaan en ik ben met mijn auto naar de plek gereden waar het schip aan wal zou komen. Han, Tineke en Astrid zijn bij mij in de auto gegaan. Gebke wilde direct naar huis, want ze woont er vlak bij. Toen we wilden wegrijden sloot een politieauto ons aan de ene kant en een ambulance aan de andere kant in. Ik weet niet wie hen gebeld heeft. Na wat geharrewar vertrok de ambulance, nadat hij ervan was overtuigd dat de roeiers in veiligheid waren en er geen letsel was. Vervolgens zijn we met topsnelheid naar de club gereden waar Astrid wilde gaan douchen en haar spullen op wilde halen. Ik heb Tineke en Han naar Rosmalen gebracht.

Conclusies

Er was sprake van een stuurfout. Niet minder, maar ook niet meer. De stuurfout bestond uit het niet stuurboordwal houden en niet voldoende en op tijd kijken.

Verder ging er veel goed. Ploegen op het water hebben adequaat en naar vermogen gehandeld. Een derde ploeg heeft 's avonds met de botenwagen de Redoute opgehaald.

Vanuit de vereniging is adequaat gereageerd door onmiddellijk met twee auto's en isolatiedekens naar Engelen te rijden.

Ook de schipper heeft adequaat gehandeld, en heeft onder andere de roeiers naar de bewoonde kant van de Dieze gebracht.

De roeiers konden snel de boot verlaten.

Opvallend is dat de auto's vanuit de vereniging er eerder ter plaatste waren dan de ambulance (Het is niet duidelijk of dit aan de lange reactietijd van 112 ligt, of aan het tijdstip waarop 112 gebeld is).

De opvang binnen de vereniging is door alle betrokkenen als heel goed ervaren.

Opmerkingen/aanbevelingen/vragen

Er valt te leren van fouten, maar we kunnen ook leren van dingen die (bewust of onbewust) goed zijn gegaan.

In alle roeinummers stuurboordwal houden, geen bochten afsnijden

Bij ongestuurde nummers kijkt de boeg zo vaak om als nodig is. Interval wordt bepaald door de plek waar je vaart en de overige omstandigheden.

De boeg in een ongestuurde boot (ook skiffeurs en de boeg in een twee), test zichzelf regelmatig of hij 360 graden rond de boot in de gaten kan houden. De boegbal over beide schouders kunnen zien is het ijkpunt.

De vereniging moet besluiten of roeien op open water bij lage watertemperaturen in het kader van de veiligheid wel gewenst is.

Onderkoeling is een onderschat risico. Het is aan te bevelen kennis te nemen van de bestaande informatie op de site. Een waterthermometer bij het vlot kan de leden de informatie verschaffen.

Aanleggen aan een hoge wal is reeds onderdeel van de stuuropleiding, maar zou meer benadrukt mogen worden.

Stuurlieden en ongestuurde roeiers: neem een telefoon mee (waterdicht verpakken).

Sinds aanleg Maximakanaal is het wat betreft scheepvaart een stuk rustiger geworden op ons roeiwater. Maar blijf alert, want er varen nog steeds vrachtschepen. En 's zomers veel pleziervaart.

Controleer hielstrings voor wegvaren (is niet alleen het "dingetje" van kamprechters op wedstrijden, maar is essentieel).

Bij de gemeente te kennen geven dat bij de huidige damwanden uitklimvoorzieningen dan wel andere veiligheidsmaatregelen dienen te worden aangebracht.

Instructie aanbrengen in clubhuis (bij telefoon, AED) hoe te handelen bij incidenten.

Algemeen: deze aanvaring is een wake up call om ons veiligheidsbeleid tegen het licht te houden en dit regelmatig te communiceren binnen de vereniging.

Bij een (ernstig) incident altijd eerst 112 bellen.

Open vragen

Ongestuurde vieren verplichten om in het winterseizoen ook reddingsvesten te dragen?

Is het aan te bevelen om in de boot iets mee te nemen om aandacht te trekken? Een fluitje? Er zullen nl niet altijd andere boten in de buurt zijn als je ergens op de kant verzeild raakt.

Moeten we sneller 112 bellen?

Moeten we bij lage watertemperaturen wel op open water roeien, of blijven we beter op de Aa?

Moeten coaches reddingsdekens meenemen?

Als boeg in een ongestuurd nummer moet je je er steeds van bewust zijn dat je met één keer kijken nooit alles ziet. Als boegroeier ben je geen volwaardig roeier, je hebt duidelijk twee taken, waarvan de belangrijkste is dat je stuurman bent. En realiseer je ook ongestuurde vieren veel sneller kunnen varen.